



SANDEFJORD
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2025-2026

MODALEN BARNEHAGE



Inkluderende mangfold
Det handler om å leke



INNHOLD

1.	fakta om barnehagen	4
2.	Hvorfor har vi en årsplan?	5
3.	barnehagenes overordnede mål	6
	lov om barnehager - §1. formål (2017):	6
	forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) – kapittel 1 barnehagens verdigrunnlag	6
4.	mål og visjon	7
	mål for arbeidet i kommunalområdet kunnskap, barn og unge:	7
	Kommunale barnehagers visjon – “Det handler om å leke”	7
	Tenk sammen samhandlingsmodell	7
5.	planlegging, vurdering og dokumentasjon	8
6.	Progresjon	9
7.	medvirkning i planleggingsarbeidet	10
	barneperspektivet	10
	foreldreperspektivet	11
8.	barnehagens innhold	11
	barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg	11
	barnehagen skal ivareta barnas behov for lek	12
	barnehagen skal fremme danning	13
	barnehagen skal fremme læring	14
	Barnehagen skal ha et godt psykososialt barnehagemiljø	15
	barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap	16
	barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk	17
	barnehagens arbeid med samisk kultur	18
	barnehagens arbeid med mangfold	18
	fagområdene i rammeplanen	19
9.	overganger	20
	ny i barnehagen	20
	overganger innad i barnehagen	20
	overgang barnehage - skole	20
10.	viktige datoer og merkedager	21

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

MODALEN BARNEHAGE

Adresse: Mo Terrasse 14, 3215 Sandefjord

Telefon: 97193467

e-post styrer: linda.virik@sandefjord.kommune.no

www.sandefjord.kommune

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

Mangfold og stolthet

Vi ønsker å rette et særlig fokus mot mangfold og stolthet i dette barnehageåret, verdier som er grunnleggende for barns utvikling og vår felles framtid. Barnehagen er et viktig sted for å skape trygge, inkluderende fellesskap hvor alle barn blir sett, hørt og verdsatt, uavhengig av bakgrunn, kultur, kjønn eller funksjonsevne.

Norsk barnehagepolitikk er sterkt forankret i FNs barnekonvensjon og er en sentral del av norsk lov og sikrer barns rettigheter, inkludert retten til omsorg, medbestemmelse, beskyttelse og utdanning. I vårt pedagogiske arbeid med mangfold legger vi stor vekt på demokrati, hvor barn får oppleve medbestemmelse og lære at deres stemme har betydning. Gjennom anerkjennende pedagogikk møter vi barna med åpenhet og nysgjerrighet, og vi skaper rom for ulike perspektiver og erfaringer. Anerkjennelse er en nøkkel til barns selvfølelse og identitet, og vi ønsker at hvert barn skal være stolt av seg selv og den de er.

Barnehagens praksis skal bygge på respekt, både for enkeltbarnet og for fellesskapet. Dette innebærer å gi barna verktøy til å forstå og verdsette forskjeller, samt å møte hverandre med omtanke. Ingen barn er like og det skal de heller ikke være. Vi fremmer toleranse, ved å støtte barn i å utforske, undre seg over og akseptere ulike måter å leve og tenke på.

Gjennom lek, læring og gode samtaler skal barnehagen legge til rette for at barna får utvikle sin egen identitet samtidig som de lærer å respektere andres. Vårt mål er at barnehagene er et sted hvor mangfold feires og hvor alle kan være stolte av hvem de er.

Sandefjord kommunale barnehager har fått en ny visjon!

«Det handler om å leke! Livsmestring – glede – mangfold – inkludering – demokrati»

I Sandefjord kommunale barnehager har vi valgt denne visjonen fordi leken er selve kjernen i barns utvikling og læring. Gjennom lek utforsker barna verden, bygger relasjoner og utvikler livsferdigheter som er avgjørende for deres framtid.

Våre verdier – livsmestring, glede, mangfold, inkludering og demokrati – speiler det vi ønsker for hvert barn:

- Livsmestring: fordi barnehagen skal gi barn trygghet, motstandskraft og tro på seg selv
- Glede: fordi gode opplevelser gir trivsel og læringslyst
- Mangfold: fordi vi anerkjenner og verdsetter ulike erfaringer, kulturer og perspektiver
- Inkludering: fordi alle barn skal oppleve å høre til og bli sett
- Demokrati: fordi alle barns stemmer skal bli hørt, og de skal lære verdien av fellesskap og medbestemmelse.

Gjennom lek skaper vi en barnehagehverdag der alle barn får mulighet til å vokse, være nysgjerrige og utvikle seg i et trygt og inspirerende miljø.

Vi ser frem til et år fylt med glede, vennskap og utvikling – sammen med dere!

Vennlig hilsen

Annemarte Meland Bekkevold
Seksjonsleder barnehage

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

1. FAKTA OM BARNEHAGEN

Modalen barnehage er en av 22 kommunale barnehager. Det er 83 barn i barnehagen pr i dag.

Modalen barnehage ligger i gangavstand til Sandefjord sentrum. Barnehagen har et moderne bygg. Rømløsningen er lys, åpen og fleksibel, hvor vi blant annet har store fellesarealer, rom for fysisk aktivitet og vannlek, samt flere kjøkken som er tilrettelagt for pedagogisk aktivitet. I Modalen barnehage er det en stor utelekeplass som byr på varierte aktiviteter. Vi har en egen frukthage med både epler og plommer, samt en grillhytte på uteområdet vårt. Nærmiljøet brukes til tur og opplevelser. Vi er opptatt av å gi barna gode erfaringer i fysisk aktiv lek, og gode opplevelser av å være ute. Modalen barnehage ønsker å legge til rette for mye utelek med aktivt deltakende voksne, for å oppnå dette er blant annet førskolegruppen en egen utegruppe.

I Modalen barnehage serverer vi lunsj- og ettermiddagsmåltid. I tillegg serverer vi drikke til frokost. Vi ønsker å gi barna sunne matvaner som er helsefremmende.

Barnehagen er inndelt i to baser for barn, hver base er delt inn i mindre team/grupper. Disse er i år basert på barnas alder.

Liten base: Blå: 1-åringer. Grønn: 2-åringer

Stor base: Gul: 3-åringer. Rød: 4-åringer. Regnbue: 5-åringer

Utegruppe: De eldste barna som skal begynne på skolen neste år (regnbue gruppa) er en utegruppe. På denne måten kan vi spisse tilbudet for de eldste barna, og gi de en annerledes og spennende avslutning på barnehageløpet.

Visjonen og målsettingen til Sandefjord kommunale barnehager er: «Det handler om å leke». Vi har fokus på personalets rolle i leken. Alle barn skal oppleve å bli inkludert i fellesskapet via leken. Her er de ansattes lekeklokhet avgjørende

Modalen barnehage har «Inkluderende mangfold» som satsningsområde og profil. Vår barnehage er preget av et stort mangfold – vi har ulike kulturer og tradisjoner, ulike religioner, ulike språk, ulike kjønn, ulike forutsetninger, ulike ferdigheter, ulike interesser og mer. Vi har som mål å synliggjøre og anerkjenne dette mangfoldet i vårt pedagogiske arbeid og i barnehagens hverdagsliv. Vi ønsker å bruke mangfoldet som en ressurs, og sammen skape et felles «vi» der det er plass til alle. Målet som en lærende organisasjon er at barnehagen skal øke kompetansen for å kunne være en flerkulturell barnehage der inkluderende mangfold gjennomfører verdiene, holdningene og den pedagogiske praksisen vår. I Modalen barnehage vil dere møte et personale som har en anerkjennende og inkluderende væremåte. Vårt barnesyn preges av:

- Alle barn er født gode
- Alle barn er kommuniserende og kompetente vesen
- Vi har et helhetlig syn på omsorg, lek, læring og danning
- Barn er nysgjerrige på livet

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

- Barn er i dannelsesprosesser gjennom alt de erfarer
- Barns perspektiv skal anerkjennes av personalet
- Barn har rett til med medvirkning og innflytelse i egen hverdag

Barnehagens åpningstid er kl. 7.00 – 16.30. Barnehagen er stengt: Julaften, romjul, Nyttårsaften, og tre uker om sommeren (2026: uke 28, 29 og 30). Barnehagen har 5 planleggingsdager i løpet av året, og holder stengt følgende dager: 15. & 16. august 2025, 02. januar 2026, 07. april 2026 og 12. juni 2026.

2. HVORFOR HAR VI EN ÅRSPLAN?

Årsplanen skal vise hvordan den enkelte barnehage skal arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og eiers lokale tilpasning til pedagogisk praksis. Årsplanen er en forpliktende plan for alt arbeid som skal planlegges, gjennomføres og evalueres for alt arbeid med barn. Dette betyr at alle ansatte medvirker i det arbeidet som gjøres og at arbeidet skal være forankret i lov og rammeplan.

Det er personalets oppgave å sikre at årsplanen holder faglig mål, og foreldrene er sikret medvirkning blant annet gjennom samarbeidsutvalget.

En årsplan skal være selve grunnlaget for alt personalet bygger sitt arbeid på. Dette betyr at alle ansatte uavhengig av stilling og ansvarsområde er forpliktet og dedikert til å ha god og inngående kunnskap om årsplanens innhold, og bruke denne som grunnlag for alle planer gjennom barnehageåret.

Som ansatt skal du:

- Lese årsplanen
- Medvirke til utforming og sørge for at den holder et faglig nivå.
- Bruke den når du planlegger aktiviteter, lek, relasjoner og møter
- Evaluere og vurdere arbeidet du gjør sett opp mot målene som er satt i årsplanen
- Utføre arbeidet på den måten som er beskrevet selv om du ikke skulle være enig i alt

Årsplaner i Sandefjords kommunale barnehager bygger på:

- Lov om barnehager (2017)
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)
- FN' bærekraftsmål 3 og 4; God helse og livskvalitet og God utdanning
- Standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud i Sandefjord kommune
- Standard for tilvenning i Sandefjord kommune
- Plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø i Sandefjord kommune
- Tenk sammen i Sandefjord kommune
- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og SFO

Teksten i de blå boksene der ikke annet er referert viser til Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

3. BARNEHAGENES OVERORDNEDE MÅL

Barnehagenes overordnede mål er styrt av nasjonale mål formulert i lov om barnehager og rammeplan for barnehager.

LOV OM BARNEHAGER - §1. FORMÅL (2017):



Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

[Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER (2017) – KAPITTEL 1 BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG



Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng.

[Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata](#)

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

4. MÅL OG VISJON

MÅL FOR ARBEIDET I KOMMUNALOMRÅDET KUNNSKAP, BARN OG UNGE:

Alle barn og unge skal sikres god oppvekst og gis likeverdige muligheter til å gjennomføre det videregående opplæringsløpet.

Barnehagen er den første arenaen barna møter i det videregående opplæringsløpet og er av stor betydning for barnets oppvekst og muligheter for å gjennomføre videre opplæring. Barnets opplevelse og erfaringer med barnehagen er med på å danne grunnlaget for videre læring og utvikling i oppveksten.

KOMMUNALE BARNEHAGERS VISJON – “DET HANDLER OM Å LEKE”

Leken er en viktig del av barndommen, og er en arena for inkludering og læring. Et godt lekemiljø bidrar til kognitiv, emosjonell, språklig, motorisk og sosial utvikling hos barn. Leken er en av grunnstenene i barnas dannelse! For å sette leken inn i et helhetlig perspektiv er visjonen knyttet opp mot verdiene: *Mangfold, inkludering, glede, demokrati og livsmestring*. Visjonen skal gi retning og positiv energi for fremtidens barnehage. Visjonen samsvarer med barnehageloven og rammeplanen for barnehager, og Sandefjord kommunes og KBU sin målsetting. Barnehagene skal jobbe med innhold og implementering barnehageåret 2025-2026.

TENK SAMMEN SAMHANDLINGSMODELL

Som et ledd i omorganiseringen i 2020 ble «prosjekt samhandling» opprettet med mandat om å skape en modell basert på Bedre Tverrfaglig Samhandling (BTS) og Familiens hus. Denne samhandlingsmodellen fikk senere tittelen Tenk Sammen og utgjør fundamentet til alt tverrsektorielt arbeid i kommunalområdet Kunnskap, barn og unge (KBU). Som BTS-modellen tilsier opererer Tenk Sammen på tre nivåer: individnivå, tjenestenivå og kommunenivå.

Foreløpig har Tenk Sammen fokusert på tjenestene i KBU, men er i ferd med å etablere avtaler med andre viktige aktører i det forebyggende arbeidet også utenfor kommunalområdet. Det betyr ikke nødvendigvis at slike avtaler mangler, men heller at disse foreløpig ikke er satt i system som en del av modellen.

Et av satsingsområdene i Tenk Sammen har vært å utvikle en kompetansestrategi for hele kommunalområdet. Strategien introduserer en form for kompetansebaseline som skal gjelde for alle ansatte i KBU med tilhørende kartleggingsverktøy, kurs og kompetanseportal. Håpet er at strategien vil bidra til flere møteplasser på tvers av tjenestoområdene, bredere systemforståelse, mer målrettet kompetanseutvikling, et sterkere felles verdigrunnlag, bedre samhandling og til syvende og sist, tidligere innsats.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

Tre nivåer i Tenk Sammen:

Individnivået koordinerer tidlig og samordnet innsats rundt enkelte barn, unge, gravide eller familier som trenger hjelp. Dette gjøres hovedsakelig gjennom Tenk Sammen handlingsveileder med tilhørende verktøy i "Sammenfjordkassa".

På **tjenestenivå** har Tenk Sammen delt KBU inn i 6 kretser, opprettet en kontaktpersonordning mellom oppfølgende tjenester i seksjon Oppvekst og Helse og de universelle arenaene, samt etablert regelmessige kretssamlinger der ledere og kontaktpersoner på tvers av hele KBU møtes.

På **kommunenivå** har Tenk Sammen utviklet en felles kompetansestrategi som gjelder for alle ansatte i KBU. På dette nivået har vi også SLT-koordinator, barnekoordinator og koordinerende enhet.

5. PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

I Modalen barnehage planlegger, vurderer og dokumenterer vi arbeidet ved å:

- Arbeide etter barnehagens overordnede verdier; omsorg, lek, læring og dannelse er hovedmandatet til barnehagene. Disse må vi systematisk og langsiktig planlegge for, samt dokumentere og vurdere regelmessig - ut fra observasjoner, barns perspektiver og medvirkning. Vi må kunne utfordre egne for forståelser og granske om det finnes andre mulige måter å oppleve og tolke situasjoner /verden på. Vi må ha et kritisk blikk på egen praksis.
- Beskrive, analysere og fortolke det pedagogiske arbeidet og den pedagogiske praksisen opp mot barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet handler om at vi skal jobbe og kritisk reflektere sammen som personalgruppe - for å hele tiden forbedre barnehagens pedagogiske utøvelse for å gi alle barna et tilrettelagt tilbud. Dette jobbes med gjennom å knytte teori og ny forskning opp mot praksis – da ny kunnskap skaper nye refleksjoner over eksisterende pedagogisk arbeid og praksis hos personalet. Veiledning ut fra praksishistorier er en vesentlig del av dette arbeidet. Det er en forutsetning for forbedring av det pedagogiske arbeidet.
- Jobbe som en lærende organisasjon - arbeider vi kontinuerlig med å planlegge, dokumentere og vurdere samfunnsmandatet gitt i barnehageloven og rammeplanen på alle barnehagens møtearenaer, hvor vi tilegner oss ny kunnskap gjennom teori, kritiske refleksjoner over egen praksis og veiledning.
- Benytte alle barnehagens møtearenaer systematisk til å planlegge, dokumentere og vurdere det pedagogiske arbeidet. Det skjer i ulike møtefora for pedagoger, fagarbeidere/assistenter, på team- og basemøter, personalmøter og planleggingsdager. I tillegg henter vi inn barnas og foresattes stemmer i dette arbeidet. Vi bruker pedagogisk dokumentasjon og bilder for å vurdere arbeidet vårt sammen med barna fortløpende -det er en av måtene vi trekker inn barnas rett til medvirkning. For mer utfyllende informasjon kan du lese under punktet medvirkning i årsplanen.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkluderings-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

- Jobbe spesielt med barnehagens profil «Inkluderende mangfold» og målsettingen til alle kommunale barnehager som er «Det handler om å leke» via personalets rolle i lek. Vi har jobbet tett sammen med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) via ReKomp med å drive kompetanseheving og endringsarbeid som en lærende organisasjon på disse områdene. Dette samarbeidet vil fortsette. En vesentlig del av dette arbeidet er nettopp å planlegge, dokumentere, vurdere og videreutvikle og forbedre praksis. I tillegg arbeider vi spesielt med inkludering i et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø og å ha systemperspektiv på barn. Her får vi også opplæring av PP-tjenesten på COS-sirkelen. Dette danner rammer og mål for arbeidet vårt, og er med på å utvikle og heve kvaliteten det pedagogiske tilbudet til barna.
- Utarbeide didaktiske planer for små og store prosjekter slik at vi synliggjør praksis og hvilke mål vi arbeider mot. Slik kan vi synliggjøre hvordan vi arbeider helhetlig og tverrfaglig med Rammeplanen. Ha et punkt som kalles «vurdering/evaluering» i alle planer og prosjekter. Hele personalgruppen på teamene / barnehagen skal være delaktig i denne prosessen.
- Enhetsleder/styrer, fagledere, pedagogiske ledere og barnehagelærere skal bruke sin faglige kompetanse til å gjøre alle barnehagens møtearenaer til et sted for refleksjon og utvikling. De har også hovedansvar for å drive utviklingsprosesser ut fra gjeldende planer og styringsdokumenter.

6. PROGRESJON

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg. lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.

I Modalen barnehage legger vi til rette for progresjon ved:

- Å ha aldersinndelte barnegrupper. Barnehagens pedagogiske arbeid tilrettelegges på den måten ut fra barns behov og utvikling. Denne organiseringen danner grunnlaget for at barnehagens planlegging, gjennomføring og vurdering av enkeltbarn og barnegruppas progresjon i barnehagens innhold. Vi tilrettelegger for leke-, aktivitets- og læringssituasjoner som barna mestrer og opplever som meningsfulle. Dette gjør vi ved å tilrettelegge for å:
 - Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
 - Bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter
 - legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
 - Introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
 - Sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

7. MEDVIRKNING I PLANLEGGINGSARBEIDET

BARNEPERSPEKTIVET

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.».

FNs barnekonvensjon (1989, s. 13-14), artikkel 12 gir barn rett til å gi uttrykk for sine synspunkter, samt at barns synspunkter skal tillegges vekt. Artikkel 13 presiserer at barn har rett til ytringsfrihet. Barn har rett til tankefrihet ifølge artikkel 14. Samlet danner disse artiklene i barnekonvensjonen grunnlaget for barns rett til medvirkning (Bae, 2012, s.15).

«Barns demokratiske deltakelse, eller medvirkning som det heter i den norske barnehageloven, i barnehagen kan være barns første mulighet i å være deltaker i et demokratisk samfunn» (Pettersvold, 2015, s. 9). Det er derfor vesentlig at barn i barnehagen får oppleve at de har en demokratisk stemme og erfarer å kunne medvirke i hverdagen (Stanek, Larsen & Mikladal, 2018, s. 60).

I Modalen barnehage ivaretar vi barneperspektivet ved å:

- Å se på barn som kommuniserende vesener fra de er født.
- At alle barn - også de yngste barna - må ses på som subjekter som deltar som samfunnsborgere ut fra deres egne premisser i relasjon med omgivelsene sine.
- At personalet i Modalen har en avgjørende betydning for barns muligheter for deltakelse i fellesskapet og medvirkning på deres liv i hverdagen. Derfor er det essensielt at vi i personalet klarer å avkode barns signaler og forstå barns perspektiver. I tillegg er det vesentlig hvordan vi som personale klarer å støtte opp om de initiativer og engasjementer som barna kommer med, for at barn skal kunne medvirke i egen hverdag og i egne liv.
- Vite at barns uttrykk og kommunikasjonsformer påvirkes av deres bakgrunn og kultur. Derfor er det viktig at vi også har kompetanse om barnets kultur og hjemmemiljø for å tolke og avkode deres signaler riktig.
- Vi vet at ulike syn på medvirkning vil føre til ulike praksiser, derfor er det viktig at vi i personalet skaper felles forståelse og kritisk reflekterer over egen praksis for at barn skal få reell medvirkning.
- I Modalen barnehage forstår vi ikke barns medvirkning som bare individuelle valg og barns selvbestemmelse. En for ensidig vektning på det individuelle vil bli en for snever tolkning, som mister det viktige aspektet ved barns medvirkning som handler om barns deltakelse i fellesskapet (Bae, 2012, s.14).

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

FORELDREPERSPEKTIVET

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (barnehageloven §1).

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagen har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling

I Modalen barnehage ivaretar vi foreldres medvirkning og foreldresamarbeid på følgende måte:

- Verdier som åpenhet, fleksibilitet og ansvarlighet skal vektlegges i samarbeidet.
- Et godt samarbeid bygges på gjensidig åpenhet og tillit.
- Barnehagen skal fungere som en god støttespiller for foresatte, og vi skal arbeide sammen for å skape trivsel, utvikling og læring hos barnet.
- Daglig kontakt i bringe- og hentesituasjoner.
- Bruke IST til daglig dialog og bildedeling.
- Skriftlig informasjon og dokumentasjon; skriv, e-post, informasjon på oppslagstavler og skjerm, kommunikasjonsapp.
- Gjennomføre førstegangssamtaler, utviklingssamtaler og foreldremøter
- Sosiale arrangementer.
- Foreldreråd og samarbeidsutvalg (SU).

8. BARNEHAGENS INNHOLD

Rammeplanen sier at barnehagenes årsplan blant annet skal vise hvordan barnehagen jobber med omsorg, lek, dannelse og læring, og i våre barnehager velger vi også å ta med rammeplanens fokus på å fremme vennskap og fellesskap, samt kommunikasjon og språk.

Rammeplanens fagområder med hva barnehagen skal bidra til og hva personalet skal, er underlag for hvordan barnehagene planlegger arbeid med barnehagens innhold

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR OMSORG

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehage skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandling.

I Modalen barnehage skal vi støtte oss til Winger og Eide (2018) som finner i forskningen «Blikk for barn» at omsorgen er grunnlaget for barns well-being, som blant annet forutsetter at barn opplever kjærlighet i omsorgsrelasjonene de inngår i. Begrepet having, loving og being handler om behov som mennesker trenger å få fylt dersom de skal oppleve well-being. For å oppnå dette må barn få dekket sine fysiske og

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

materielle behov, oppleve varme og kjærlighet i de relasjonene de inngår i. Being handler om «barns muligheter for sosial identitet og for å bli sett på som deltaker og medborger» (Winger & Eide, 2018, s. 48).

Et annet viktig begrep for oss i Modalen er kultursensitiv omsorg. Begrepet sier på mange måter en del av det samme som begrepene beskrevet av Winger og Eide. Kultursensitiv omsorg tar utgangspunkt i at omsorgsutøvelsen foregår i en kulturell og sosial kontekst, noe som betyr at vi må være klar over hvordan vi selv er sosiale aktører som utøver omsorg med utgangspunkt i de sosiale konstruksjonene vi selv har vært en del av.

Derman-Spark forklarer at kultursensitiv omsorg kan forstås og utøves med oppøving av tre ferdigheter. Anerkjennelse, spørsmålsstilling og tilpassing. Vi må anerkjenne at barna og familiene er annerledes enn oss selv og at disse ulikhetene preger barna og hvordan de er vant til å motta omsorg. Vi må stille spørsmål til familiene for å få kunnskap om hvordan familiene forstår og utøver omsorg i ulike situasjoner, og vi må bruke denne kunnskapen når vi utøver omsorg i barnehagen (Zachrisen, 2020, s. 51-52).

I Modalen barnehage ivaretar vi barnas behov for omsorg på følgende måte:

- Omsorgen må ligge til grunn for alt annet som skjer i barnehagen. Derfor er det vesentlig at vi i Modalen barnehage har et fokus på å planlegge, dokumentere og vurdere den omsorgsutøvelse vi gir barna, ut fra deres opplevelse.
- Omsorg handler om å ta vare på den andre – for den andres skyld. Det er i utgangspunktet langt på vei barnas opplevelse av omsorgen som kan definere om den er god eller ikke. For å kunne vurdere dette må vi tone oss inn på barnets signaler, det nonverbale og artikulerte språket, samt være bevisst barnas bakgrunn, slik at vi kan prøve å forstå og dermed anerkjenne deres perspektiv.
- Vi ser på god omsorgsutøvelse som grunnlaget for at barn skal føle seg trygge, slik at de utvikler seg gjennom lek og læring, og slik at de kan dannes til kritiske og ansvarsbevisste demokratiske samfunnsborgere.
- Personalet må være bevisst på, kritisk undersøke og utvikle relasjonskompetansen sin - for hele tiden å kunne tone seg inn på hvert enkelt barns behov - slik at barna i Modalen barnehage opplever well-being.
- Barn skal bli møtt med varme og kjærlighet i relasjonene de inngår i med personalet.
- At omsorg også omhandler alle de støttehandlinger, hjelpe og veiledning personalet i Modalen gir barn i ulike situasjoner. Det er en viktig del av relasjonsarbeidet i barnehagen som er av vesentlig betydning for barnas utvikling. Her er det essensielt at vi klarer å sette oss inn i og anerkjenne barnets perspektiv og bakgrunn.

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR LEK

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.

I Modalen barnehage ivaretar vi barnas behov for lek ved å sørge for at leken gjennomsyrrer alle deler av barnehagehverdagen. Leken er barnas virkelighetsverden og den arenaen de kan være fullstendig seg selv

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

på barnas egne premisser. Leken er der barn kommuniserer, bearbeider og uttrykker sine egne behov og følelser, finner sin egen identitet og er nøkkelen til allsidig utvikling og læring. Når leken skal være den største delen av barnas liv i barnehagen er det avgjørende å ha kompetente og involverte ansatte som kan veilede og støtte barna i leken. Vi støtter oss på Kari Pape som blant annet sier at å høre til et lekende fellesskap har stor betydning for barnas opplevelse av en god barndom. Et lekende fellesskap er preget av raushet hvor barn får lov til å prøve og feile. Når barn finner gode løsninger på uenigheter i lek opplever de medvirkning og demokrati i praksis.

«Et lekende og inkluderende miljø er preget av at de ansatte er i stand til å anerkjenne barn som likeverdige individer» (Pape, 2020, s. 31-32).

For å støtte barnas lekehverdag velger vi disse fokusområdene:

- Personalet i Modalen barnehage skal tilegne seg relevant kompetanse og erfaring som gjør dem til gode lekere som kan inspirere og inkludere alle barn inn i lek.
- Personalet skal sørge for at alle barn inkluderes i lek og opplever seg som en viktig og god lekekamerat for andre barn. Barna skal få støtte i leken for å oppnå lekens potensiale for relasjonsbygging, utvikling, allsidige fellesskapserfaringer og vennsbygging.
- Den ansatte skal være en lekekamerat som kommer med relevante innspill og berikelser som kan hjelpe lekens fortsettelse og utvikling.
- Personalet skal ta utgangspunkt i lekkompetansen barna tar med seg inn i barnehagen for å sørge for at vi anerkjenner og gir lik verdi til ulike måter å leke på og ulike lekstradisjoner.
- Alle barn skal daglig ha tilgang til og inspireres til fysisk aktiv lek som bidrar til god fysisk og mental helse, utvikling av motoriske ferdigheter, kognitive ferdigheter og sosiale ferdigheter.
- Personalet skal i samarbeid med barna kontinuerlig videreutvikle lekemiljøer for å tilrettelegge for barnas endrende behov for impulser og progresjon i leken. Rommene og organiseringen i barnehagen skal verne leken og skal dermed gjenspeile barnegruppen og det individuelle barnets behov der og da.
- Barna skal ha tilgjengelig lekemateriell som er gjenkjennelige og speiler barnets familieliv, kultur og tradisjoner samtidig til å tilby nye og spennende alternativer som gir økt forståelse for mangfold.

BARNEHAGEN SKAL FREMME DANNING

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer».

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

I Modalen barnehage ser vi på danning på følgende måte:

Barn dannes uansett. Hvordan de dannes handler om hvordan de blir møtt og opplever seg selv i de relasjonene og aktivitetene de inngår i. Det er derfor helt avgjørende hvordan hvert enkelt barn opplever seg i alle omsorgsrelasjoner, leksituasjoner og læringsprosesser. Hvordan omsorgen, leken og læringen oppleves av/for barnet vil få betydning for om barn dannes til å se seg selv som verdifulle og som en viktig del av fellesskapet - og at nettopp deres stemme er av betydning og kan påvirke egen hverdag. Det er altså i samhandlingen med voksne og de andre barna at barn utvikler sin identitet, selvfølelse og sin følelse av betydning. Dannelsingsperspektivet viser barna at de har en stemme og at de blir lyttet til. Det å bli seg selv, og å gjøre seg selv synlig for seg selv og andre, er en livslang prosess. Mens vi stadig utvikler oss, er vi. Vi både er og skal bli på samme tid.

Danning er en livslang prosess, som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter.

I Modalen barnehage fremmer vi danning ved å:

- Sørge for samhandlingsprosesser med barn i lek og læring, der ansvaret for å ivareta barnas forutsetninger og danning ligger hos den voksne.
- Sørge for den voksnes rolle og bevisste holdning til omsorg, lek og læring er avgjørende for at dannelsesprosessene skal bli gode.
- Personalet skal møte barn med en anerkjennende og omsorgsfull væremåte og tilrettelegge for mestring i meningsfulle opplevelse for å styrke deres positive opplevelse av seg selv, sine evner og for å gi en god identitetsutvikling.
- Fremme det å være nysgjerrige og prøvende i egne liv, og vi skal gi barna plass til å uttrykke sine perspektiver og tanker og la barns ulike uttryksmåter og stemmer ha reell medvirkning.

BARNEHAGEN SKAL FREMME LÆRING

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

I Modalen barnehage betyr dette:

- Vi har en helhetlig tilnærming til læring i barnehagen. Denne helhetlige tilnærmingen til læring handler om hvordan omsorg, lek og læring er sammenvevde prosesser.
- Med en helhetlig tilnærming til læring mener vi at; læring er prosessorientert, uten læringsutbyttebeskrivelser, den er «input»-orientert samt at det sosiale og læringsmiljøet regnes som de viktigste rammene rundt barns erfaringer (Bøe, 2018, s. 6).

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

- Når vi tilrettelegger for barns læringsprosesser skjer det i forkant av barnets læring, der personalet fokuserer på barnets helhetlige erfaring og erfaringsmulighet, slik at barn lærer.
- Alle barn skal utvikle seg og lære gjennom meningsfylte leksituasjoner og læringsprosesser – ut fra sitt «ståsted»- slik at de opplever mestring og fremgang.
- Personalet i Modalen barnehage mener at barns opplevelse av mestring er avgjørende for å ønske og våge å lære seg noe nytt.

BARNEHAGEN SKAL HA ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Barnehagens ansvar å legge til rette for og sikre at alle barn i barnehagen har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø er tydelig uttrykt og presisert i barnehageloven fra 2021. Dette innebærer nulltoleranse for krenkelser og å drive forebyggende arbeid (§41), plikt til å sikre at barnehagebarn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (§42-aktivitetsplikten) samt skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn (§43 Lov om barnehager, 2017)

I Modalen barnehage ivaretar vi plikten til å ha et godt psykososialt barnehagemiljø ved å ha nulltoleranse for krenkende atferd i barnehagen. Dersom et barn opplever å ikke ha et trygt og godt psykososialt miljø, undersøker vi hva det handler om og setter i gang tiltak, i tett samarbeid med barnets foresatte. Barnehagen jobber aktivt med å ha ett inkluderende miljø for alle gjennom arbeidet med barnehagens satsningsområder - lek og inkluderende mangfold. De ansatte er aktivt deltagende sammen med barna, de observerer og setter i gang tiltak som fremmer et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillmønstre. Krenkelser kan være direkte ord og handlinger, men også baksnakking, utfrysing, ryktespredning eller andre handlinger som gjør at barn opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Det kan være både barn og voksne som krenker.

I arbeidet med et trygt og godt barnehagemiljø er anerkjennelse av barns opplevelse og medvirkning et grunnleggende prinsipp. Barn skal bli tatt på alvor av profesjonelle voksne som tar ansvar for å følge opp saken når de forteller hvordan de har det. I barnehageloven § 3 første ledd er det nå lovfestet at barn har rett til å gi uttrykk for sitt syn «i saker som gjelder dem selv». I nytt § 3 fjerde ledd lovfestes det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn.

Involvering av barn og foreldre er avgjørende for å lykkes med arbeidet med et trygt og godt barnehagemiljø. PP-tjenesten vil også være en aktiv del av dette arbeidet sammen med barnehagene og skolene.

Sandefjordbarnehagenes «Plan for et godt psykososialt barnehagemiljø» er et verktøy i arbeidet med å forhindre krenkende ord og handlinger i barnehagen. Planen har fokus på forebygging, og legger stor vekt på de ansattes arbeid med egne verdier, holdninger og handlinger for å skape et miljø som legger til rette for vennskap og fellesskap. Hele planen finner du her: sandefjord.kommune.no/barnehage-skole-sfo/barnehage/kvalitet-i-barnehagen/plan-for-et-trygt-og-godt-barnehagemiljo/

I Modalen barnehage ivaretar vi også plikten til å ha et godt psykososialt barnehagemiljø ved å:

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

- Heve personalets kompetanse, felles forståelse og kunnskap om pliktene gjennom felles arbeid med Udir sin kompetansepakke «Trygt og godt barnehagemiljø» - Modalen barnehage er en lærende organisasjon.
- Bruke tid i personalgruppen på refleksjon rundt barnehagens samfunnsmandat og den enkelte ansattes ansvar.
- Hele tiden være i endring til det beste for de barna som til enhver tid går i barnehagen. Vi må gjøre endringer i egen praksis, gruppestruktur, sammensetning av personalet, planløsning og organisering for å sørge for at alle barn blir møtt på sine behov og ivaretar deres psykososiale barnehagemiljø.
- Arbeide systematisk og kontinuerlig med miljøet og kulturen i barnehagen.
- Ha en tydelig ledelse som følger opp arbeidet både med forebygging og oppfølging.

BARNEHAGEN SKAL FREMME VENNSKAP OG FELLESSKAP

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal legge aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og de å ta hensyn til andres behov.

Å være venner er å møtes i et forhold hvor den enkelte opplever seg som godtatt og verdsatt for akkurat den han eller hun er (Utdanningsdirektoratet, 2018, s. 12)

En av de faktorene som har betydning for barns trivsel og opplevelse av mestring er vennskap. Da blir det ekstra viktig at vi i barnehagen gjør det vi kan for å legge til rette for vennskap og hjelpe barn å ivareta vennskap (Pape, 2020, s. 24). Lek, lekende vennskap og samspill er også forebyggende for mobbing ifølge forskning fra Ingrid Lund (Lund, 2015, s. 45).

I Modalen barnehage fremmer vi vennskap og fellesskap ved å:

- Være ansatte som er bevisste på at alle barn møter barnehagen med ulike erfaringer og forutsetninger. Gjennom å bli godt kjent med alle barn og familiene deres kan vi gjøre barna interessante for hverandre.
- Bringe barnas individuelle lekkompetanse og hjemmekultur inn i barnehagen slik at barna opplever at deres identitet har en naturlig plass i barnehagen. Barnas identitet og selvfølelse er viktig for å kunne etablere vennskap.
- Skape et trygt og samtidig utfordrende sted for vennskap og aktiv deltakelse i fellesskapet. Dette gjør vi gjennom å bevisst være tett på eller med i leken sammen med barna. På denne måten blir vi enda bedre kjent med barna, samtidig som vi kan veilede og være med på forhandlingene om roller og gi alle plass til å delta på likeverdig måte.
- Være rollemodeller som praktiserer å være gode mot hverandre, snakke fint om, og med hverandre i tillegg til å hjelpe hverandre og gjøre hyggelige ting for hverandre.
- Skjerme leken gjennom å for eksempel lukke dører slik at barna som leker kan konsentrere seg kun om leken og hverandre.
- Arbeide med sosial kompetanse på mangfoldige måter i barnegruppen. Dette gjøres blant annet gjennom ansattes deltakelse i leken og i de daglige uformelle samtaler. Det gjøres også gjennom

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

planlagte samtaler eller samlinger hvor barna selv kan reflektere, gjennom bøker, dramatisering og mer.

- Skape et miljø preget av raushet, gjensidig respekt, tilgivelse og toleranse.
- Ha fokus på barnets positive sider og egenskaper og hvordan de er en viktig del av fellesskapet.
- Lytte til barnets verbale og nonverbale kommunikasjon og prøve å forstå hva de tenker og føler, og hva som ligger bak handling eller ytring.
- Veilede og være støttende og til stede når barn deltar i samspill og utvikler sin relasjonskompetanse.

BARNEHAGEN SKAL FREMME KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

«Barnehaaen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehaen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehaegehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og helhetlig språkutvikling».

I Modalen barnehaege fremmer vi kommunikasjon og språk ved å:

- I Modalen barnehaege har barns språk og språkutvikling en sentral plass. Vi anser det som viktig med et helhetlig syn på språk, og snakker derfor ikke kun om barnas norskspråklige utvikling, men den helhetlige språkutviklingen til barna. Vi forstår barnas morsmål som en viktig del av deres identitet og deres kultur. Morsmålet er også viktig for å kunne holde kontakt med, og kunne ha gode og verdifulle samtaler med familien sin. Vi tilrettelegger for et rikt og variert språkmiljø der barna kan bruk ulike språk og uttrykksmåter aktivt i hverdagen.
- Støtte og gir anerkjennelse på barnas verbale/ nonverbale uttrykk, samt støtte barna i deres språkutvikling.
- Stimulere barnas kommunikasjonsferdigheter slik at alle barn involveres i samspill og samtaler.
- Gi barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.
- Ha personal som er bevisst på egen rolle som språkmodell.
- Være aktivt lyttende personale, og støtte barn med ulike former for kommunikasjonsvansker i deres språkutvikling.
- Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.
- Gi barna kulturelt og språklig mangfold.
- Fremme utviklingen av barnets helhetlige språkutvikling.
- Bevisst bruke barnelitteratur, sang, rim og regler på flere språk.
- Ta i bruk ulike arbeidsmetoder og konkrete i arbeidet med kommunikasjon.
- Se, lytte og støtte oppunder barnas egne uttrykksformer.
- Fange opp barnas kroppsspråk og mimikk og samtidig være tydelige i vår nonverbale kommunikasjon ovenfor barna.
- Benytte nettbrett/ data og bilder for å støtte kommunikasjonen.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

BARNEHAGENS ARBEID MED SAMISK KULTUR

Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig hvor i landet de bor. Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn utenfor samiske distrikt skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Dette innebærer at samiske barn og foreldre har rett til å forvente at personalet har kjennskap til, og legger vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold. Det skal legges til rette for at barna også kan få møte samisk språk.

I Modalen barnehage synliggjør vi samisk språk og kultur ved å:

- Barnehagens arbeid med samisk kultur inngår i barnehagens profil og arbeid med mangfold og inkludering
- Markere den samiske nasjonaldagen
- Gjøre barna kjent med at samene er Norges urbefolkning.
- Gjøre barna kjent med samisk kultur gjennom eventyr, musikk, sang, språk og mattradisjoner.

BARNEHAGENS ARBEID MED MANGFOLD

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. Det skal være plass for en åndelig dimensjon i barnehagen som må brukes som utgangspunkt for dialog og respekt for mangfold.

Vår barnehage er preget av et stort mangfold – vi har ulike kulturer og tradisjoner, ulike religioner, ulike språk, ulike kjønn, ulike forutsetninger, ulike ferdigheter, ulike interesser og mer. Vi i Modalen barnehage skal synliggjøre og anerkjenne dette mangfoldet i vårt pedagogiske arbeid og i barnehagens hverdagsliv. Vi skal bruke mangfoldet som en ressurs, og sammen skape et felles «vi» der det er plass til alle. Arbeidet med inkluderende mangfold handler for oss i Modalen om å bli klar over at alle som er knyttet til vår barnehage har sine egne historier og bakgrunner som de tar med seg inn i barnehagen.

For å legge et godt grunnlag for arbeidet med inkluderende mangfold er det viktig at vi i personalet fortsetter å jobbe med egen kunnskapsutvikling, holder oss oppdatert og alltid er åpne for nye impulser. Vi arbeider med å forstå våre egne holdninger, samt tilegne oss mer kunnskap fra faglitteratur om inkludering, mangfold og flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Vi vil som et ledd i dette etterstrebe å være mer nysgjerrige, og bli enda bedre kjent med de familiene vi har i barnehagen. God kjennskap til barnas familier vil hjelpe oss til å forstå barna, og det vil gi et tettere samarbeid. Vi arbeider for at holdningene våre skal reflektere et syn på mangfold som normen, og en selvfølgelighet i hverdagen.

I vår barnehage skal alle barn, familier og ansatte ha plass til å være seg selv, og mangfoldet skal brukes som en ressurs. Dette krever en helhetlig tilnærming og forståelse av arbeidet med mangfold. Dette kan ikke være et prosjekt som kommer på siden av det andre vi jobber med, det må implementeres i alt vi gjør. Dette må komme tydelig fram i personalets holdninger, i barnehagens planer og i det fysiske rommet i barnehagen. Vi har derfor laget 7 punkter som vi arbeider med for å bli en barnehage hvor mangfoldet faktisk synliggjøres og brukes som ressurs.

1. Mangfoldet synliggjøres i barnehagens materiell og fysiske rom.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

2. Mangfoldet tas høyde for i barnehagens planer og pedagogikk.
3. Barnas morsmål inkluderes i arbeidet med språkmiljø.
4. Personalet har god kunnskap til familiene som er hos oss i barnehagen og danner et godt foreldresamarbeid.
5. Barnehagen holder seg faglig oppdatert på temaer knyttet til mangfold og inkluderende fellesskap.
6. Barnehagen markerer viktige høytider og tradisjoner for familier i barnehagen i tillegg til høytider representert i de 5 største verdensreligionene.
7. Barnehagen er åpen for samfunnsendringer og ny kunnskap.

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. I samiske barnehager skal arbeidet med fagområdene ta utgangspunkt i samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap.

Rammeplanen inneholder 7 forskjellige fagområder, som er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

I Modalen barnehage arbeider vi med fagområdene på denne måten:

- Barnehagens verdigrunnlag og formål gir oss retning for å prege vårt arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas.
- Vi ser barnas lek som et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene
- Vi tar utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag - slik at arbeidet med fagområdene oppleves som meningsfulle og en morsom del av barnas hverdag.
- Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og vi skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger.
- Vi skal tilrettelegge for og være nysgjerrige sammen med barna, slik at de skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.
- Vi i Modalen barnehagen skal bruke ulikt materiell, leker og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, dramatisering, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

9. OVERGANGER

NY I BARNEHAGEN

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære

QR-kode til standard for tilvenning



I Modalen barnehage legger vi til rette for en trygg tilvenning ved å:

- Gi informasjon til alle foreldre på mail.
- Ha foreldremøte for nye foreldre på våren.
- Gi tilbud om å besøke barnehagen.
- Ha tilvenningsdager i oppstarten tilpasses enkeltbarns behov.
- Tilby førstegangssamtaler- Tett samarbeid med foreldrene.

https://www.sandefjord.kommune.no/f/p1/iced9c9f9-c244-4272-bffe-a68a43372cee/standard-for-tilvenning-i-barnehage_hjemmeside.pdfpdf

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Våre tiltak:

- Personale som barnet skal være sammen etter overgangen har fokus på å etablere en god relasjon til barnet i inne- og ute situasjoner i god tid før selve overgangen.
- Vi utarbeider en plan som sikrer at barn som skal skifte team/base regelmessig får være på besøk med kjent voksen på det nye teamet/basen.
- Barn og foreldre blir invitert til å besøke det nye teamet/basen.
- Overgangssamtaler med pedagoger og foreldre

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Rutiner for samarbeid og overganger foreligger i internkontrollsystemet og på kommunens hjemmesider.

I Modalen barnehage jobber vi spesielt med dette:

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

- Sandefjord kommune har laget et årshjul som beskriver samarbeid og aktivitet for barna (og deres foreldre) som skal begynne på skolen.
 - Barnehagen har egen plan for tilbudet til skolestarterne, som foreldrene får utdelt.
 - Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene overbringe informasjon om barnets trivsel og utvikling til skolen, slik at skoletilbudet i størst mulig grad blir godt tilrettelagt.
- [KBU-SKO sammenheng og samarbeid i overgangen fra barnehage til skole og SFO - Compilo \(ksx.no\)](#)
 - [KBU-SKO plan for pedagogisk samarbeid og kompetanseoverføring - Compilo \(ksx.no\)](#)
 - [KBU-SKO - Informasjon om skolestarteren \(skjema\) - Compilo \(ksx.no\)](#)

10. VIKTIGE DATOER OG MERKEDAGER

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

Navn	Dato	Markering	
Brannvernuka	Uke 38	Tema uke 38	Teamvis markering
FN-dagen	24.10.	Tema uke 43	24.10. Felles arrangement foreldrekafe
Halloween	31.10.	Tema uke 44	Arrangement 31.10. (Regnbuer)
Divali	20.-21.10.	(uke 43)	Markering 22.10. Hellig rom felles
Allehelgensdag	02.11.	(uke 45)	Markering 03.11. Teamvis markering
Advent/jul	24.12.	(uke 50)	Markering 10.12. Stasjonsmarkering
Lucia	13.12.	(uke 50)	Arrangement 12.12. (Regnbuer) Teamvis markering
Nissefest		(uke 51)	16.12. Felles markering ute, nissemarsj for stor base og nissesprell for liten base)
Hannuka	14-22.12.	(uke 51)	Markering 18.12. Hellig rom felles
Samisk nasjonaldag	06.02.	Tema uke 6	06.02. Stasjonsmarkering
Morsmålsdagen	21.02	Tema uke 8	Markering 20.02. Stasjonsmarkering
Ramadan start	Ca. 16-17.02.	(uke 8)	Markering 17.02. Teamvis markering
Karneval		Tema uke 9	26.02. Felles arrangement
Barnehagedagen	10.03	Tema uke 10+11	Markering 10.03. Teamvis markering
Id al-fitr	Ca. 19.-20.03.	(uke 13)	Markering 24.03. Stasjonsmarkering
Påske	Fra 02.04.	(uke 13)	Markering 26.03. Teamvis markering
Vesak	01.05.	(uke 18)	Markering 30.04. Hellig rom felles
17. mai	17.05.	Tema uke 20	13.05. 17. mai leker basevis ute
Barnedagen	01.06.	(uke 23)	Arrangement 02.06. Felles markering ute
Id al-adha	Ca. 26.-27.05.	(uke 24)	Markering 28.05. Teamvis markering
Sommerfest		Tema uke 24	11.06. Felles arrangement kl. 17-18:30 m. foresatte
Stolthet og mangfold		Tema juni	17.06. Felles arrangement ute

Gul markering – teamvis. Rød markering – hellig rom. Lilla markering – stasjon. Blå markering – ute.
Oransje markering – felles arrangement. Grå markering – regnbuene i fokus.

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

Planleggingsdager som barnehagen er stengt:

- 14. & 15. august 2025
- 02. januar 2026
- 07. april 2026
- 12. juni 2026

Kilder:

Bae, B. (2012). Barnehagebarns medvirkning. Overordnede perspektiver og internasjonal forankring. I Bae, B. (Red.), *Medvirkning i barnehagen potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bøe, M., Steinnes, G.S., Hognestad, K., Filmreite, H., Moser, T. (2018). *Barnehagelærernes praktisering av en helhetlig tilnærming til læring*. Universitetet i sørøst-Norge. Skriftserien nr. 9. Hentet fra <https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/handle/11250/2576727>

FNs barnekonvensjon (1989). FNs konvensjon om barns rettigheter. Hentet fra: http://barneombudet.no/wp-content/uploads/2013/09/fns_barnekonvensjon.pdf

Lund, I. (red), Godtfredsen, M., Helgeland, A., Nome, D.A., Kovac, B.V., Cameron, D.L. (2015). *Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen*. Foreldreutvalgene for barnehager. (Forskningsrapport nr. 978-82-7117-811-6). <https://foreldreutvalgene.no/fub/wp-content/uploads/sites/2/2022/10/Hele-barnet-hele-lopet-Mobbing-i-barnehagen.pdf>

Pape, K. (2020). *Lek og inkludering i barnehagen. Motvekt til utestengelse og mobbing*. Kommuneforlaget AS.

Pettersvold, M. (2015). Barns perspektiver på demokrati i barnehagen. *Utdanning och Demokrati*, 24(2). 91-109.

Stanek, A.H., Larsen, M.R. & Mikladal, S.S. (2018). *Små børns hverdagsliv – situert pædagogisk faglighet i vuggestue og dagpleie*. Frederiksberg: Frydenlund Academic.

Winger, N. & Eide, B.J. (2018). *Omsorg og livskvalitet i barnehagen*. I Østrem, S. (red.), *Barnehagen som samfunnsinstitusjon*. Cappelen Damm

Zachrisen, B. (2020). *Omsorg i en kulturell kontekst. Kultursensitiv omsorg i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Utdanningsdirektoratet (2018). Barns trivsel - voksnes ansvar. Veileder. https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/s_trivsel_-_voksnes_ansvar_|_udir.no

Faglig ansvarlig for årsplanen ved styrer: Linda Virik (Styrer), Martine Elvstedt (Fagleder), Linnea Hoff Moan (Fagleder) og Maria Oseberg-Feen (Fagleder).

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens Samarbeidsutvalg den – 04.07.2025

«Det handler om å leke»

Glede-livsmestring-mangfold-inkludering-demokrati

Sammen fremover, gjennom ansvarlighet og åpenhet

